

STORTINGET

Innst. 589 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:219 S (2020–2021)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård, Mona Fagerås og Arne Nævra om å evakuere flere asylsøkere fra Hellas i 2021 og forsterke bistanden til Bosnia

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen avlaste Hellas og starte arbeidet med å hente ytterligere 750 flyktninger fra de greske øyene for relokalisering i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med UNHCR og greske myndigheter velge ut barnefamilier, sårbare enslige og andre som har størst behov for relokalisering.
3. Stortinget ber regjeringen forsterke bistanden til Bosnia og tilby UNHCR i samarbeid med bosniske myndigheter relokalisering av særlig sårbare flyktninger til Norge for behandling av asylsøknaden her.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 19. april 2021 til Justis- og beredskapsdepartementet v/ statsråd Monica Mæland

bedt om en vurdering av forslagene. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 27. april 2021. Komiteen har imøtesett, men ikke mottatt skriftlige innspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til representantforslaget om å evakuere flere asylsøkere fra Hellas i 2021 og forsterke bistanden til Bosnia.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring for at mange asylsøkerne både på de greske øyene og i Bosnia-Herzegovina lever under svært vanskelige forhold. Situasjonen er prekær også i mange andre flyktningleirer i verden, og covid-19-situasjonen har forverret situasjonen ytterligere. Komiteen mener det internasjonale samfunn har et ansvar for å bistå mottakerland som er under stort press på grunn av migrasjon, og at Norge må ta sin del av dette ansvaret gjennom blant annet finansiell og faglig støtte til å bygge opp forsvarlige mottaksforhold og en rettssikker asylprosess i mottakerlandene.

Komiteen viser til respektive partiers merknader og forslag i Innst. 115 S (2020–2021) og Innst. 298 S (2019–2020).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til asylforliket i 2015, som sikret relokalisering av 1 500 asylsøkere gjennom relokaliseringsprogrammet i 2016 og 2017 fra Hellas og Italia. Disse medlemmer viser også til beslutningen om å relokalisere 50 migranter med sårbare barn og barnefamilier fra Hellas til Norge i 2020. Regjeringen har også bistått greske myndigheter i utviklingen av langsiktige løsninger på de utfordringer landet står overfor. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen, iht. Norges tilknytningsavtaler, deltar i diskusjoner i EU om den nye migrasjonspakten og de ulike forslagene til forbedringer på migrasjons- og asylfeltet. Samtidig har denne regjeringen gjennom EØS-midlene stilt til rådighet om lag 650 mill. kroner til bedring av mottaksforhold, fri rettshjelp og en mer effektiv asylbehandling. Ved siden av dette viser disse medlemmer til at denne regjeringen høsten 2020 hastesendte et norsk medisinsk team for å styrke helsetilbudet til migrantene etter brannen i mottaksleiren Moria i Hellas.

Disse medlemmer viser til viktigheten av at land i nærområdene avlastes ved at det tas ut kvoteflyktninger. Denne regjeringen har økt antallet kvoteflyktninger og gjort Norge til en betydelig aktør når det gjelder mottak av overføringsflyktninger. Det er ingen land i Europa som tar imot like mange som Norge sett opp mot folketallet, og det er bare fire land som tar imot flere i absolutte tall.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener Norges hovedprioritet i flyktning- og asylpolitikken bør være overføringsflyktninger gjennom FN-systemet (kvoteflyktninger). Slik sikrer Norge best at det er de mest sårbare flyktningene med et reelt beskyttelsesbehov som får komme til Norge, og disse medlemmer støtter opp om et rettferdig og velorganisert regime som ikke forutsetter at mennesker må legge livet i hendene på menneskesmuglere for å søke om beskyttelse.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett for 2021 økte antallet kvoteflyktninger med 500. På bakgrunn av den ekstraordinære og alvorlige situasjonen for asylsøkere i greske flyktningleirer foreslo Arbeiderpartiet videre at regjeringen ved en økning av antall kvoteflyktninger for 2021, i dialog med FN og andre relevante aktører, må gjøre en konkret vurdering av hvor stor andel av denne økningen som bør benyttes for relokaliserte asylsøkere fra Hellas.

Disse medlemmer mener Norge har et ansvar for å bistå de landene som bærer den største byrden ved

mottak av migranter og flyktninger, både i nærområdene og i Europa. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2021 foreslo å opprette en egen solidaritetspott for flyktninger over utviklingsbudsjettet, som skal bidra til beskyttelse og verdige humanitære forhold for mennesker på flukt og samtidig gi fattige vertsland i nærområdene bedre muligheter til å ivareta flyktningenes langsiktige behov.

Disse medlemmer viser også til forslag fra Arbeiderpartiet i Innst. 115 S (2020–2021), der regjeringen anmodes om å snarlig fremlegge og iverksette en konkret plan for hva Norges internasjonale bidrag skal være til å etablere verdige og rettighetsbaserte mottaksforhold og asylsaksbehandlingsprosedyrer i transittland som Hellas. Dette skal inkludere kvalitetssikring av asylsaksbehandlingen, fri rettshjelp til sårbare grupper av asylsøkere, returarbeid samt reintegrering av sårbare grupper.

Disse medlemmer viser for øvrig til at hvilke land, grupper eller konkrete flyktningleirer som bør prioriteres i forbindelse med uttak av kvoteflyktninger, bør vurderes av ansvarlig departement og fagmyndigheter i samråd med FN, og at det normalt ikke bør ligge til Stortinget å legge detaljerte føringer for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler bekymringen tilknyttet asylsituasjonen i Middelhavsregionen. Derimot vil etter disse medlemmers oppfatning de her fremsatte forslag ikke bidra til å bedre denne, snarere tvert imot. All erfaring tilsier at enhver indikasjon på liberalisering av asylregelverket, og det som oppfattes som økte sjanser for å komme til Europa og Nord-Europa i særdeleshet, gjør at flere mennesker legger ut på en livsfarlig ferd over Middelhavet. Et forslag om å relokalisere asylsøkere fra Hellas til Norge som en hasteoperasjon i 2021 vil trolig ikke medføre annet enn større utfordringer for Hellas og andre land i regionen på sikt, ved at flere migranter tar sjansen på å få opphold i Europa. Disse medlemmer vil minne om at Norge deltok i relokaliseringsprogram i 2016 og 2017. Flere titalls tusen asylsøkere ble hentet fra Hellas og Italia til andre europeiske land. Resultatet var at antall asylsøkere i Moria-leiren økte fra rundt 3 000 i 2017 til rundt 13 000 i 2019. Da løser man ikke utfordringene i regionen, men sementerer dem. Det kan ikke disse medlemmer støtte.

Disse medlemmer understreker behovet for å endre dagens asylsystem. Det vises i denne forbindelse til partiets merknader i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:117 S (2020–2021).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at i tillegg til å bistå med økonomisk støtte for å bygge opp forsvarlige og trygge mottaksforhold og en rettssikker asylprosess er landene

som har store flyktningankomster, helt avhengige av at de øvrige land i Europa bidrar gjennom relokalisering og en mer rettferdig ansvarsfordeling.

Dette medlem viser til at det er rekordmange mennesker på flukt i verden, men at få asylsøkere kommer til Norge. Dette medlem understreker at det er nærområdene som tar imot flest flyktninger, og som har den største belastningen. Dette medlem påpeker nødvendigheten av at land i nærområdene, slik som Tyrkia, Libanon, Jordan og Uganda, gis støtte og avlastning ved at det tas ut flere kvoteflyktninger. Dette medlem mener Norge som medlem av FNs sikkerhetsråd har et særlig ansvar for å følge opp FNs anmodninger om mottak av flyktninger og avlastning av flyktninger, både gjennom ordningen med kvoteflyktninger og gjennom relokaliseringsavtaler for å avlaste europeiske land med særlig store ankomster, som Hellas og Bosnia. Dette medlem viser til at det både i Hellas og i Bosnia bor sårbare asylsøkere i uverdige teltleirer eller under andre kummerlige forhold. Situasjonen for disse flyktningene har vært uakseptabel i svært lang tid, og barn og sårbare får ikke grunnleggende menneskerettigheter ivaretatt. Mange kommuner har kapasitet og ønske om å bosette flere enn de er anmodet om. Dette medlem mener at Norge bør bidra i større grad enn det som gjøres i dag, både gjennom å øke antallet kvoteflyktninger samt å tilby å relokalisere asylsøkere fra landene ved Europas yttergrense som nå tar det største ansvaret. Tall fra UDI viser at Norge mottok totalt 1 386 søknader om asyl i 2020. De tre første månedene i 2021 har Norge mottatt til sammen 186 søknader. I tillegg kom 1 527 kvoteflyktninger til Norge i 2020. Med så lave ankomster til Norge, et stort ønske om å hjelpe fra flere kommuner, god kapasitet og kompetanse ligger alt til rette for at Norge bør kunne bidra til å avlaste overbelastede land og ta imot flere flyktninger fra både Hellas og Bosnia samt flere kvoteflyktninger.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avlaste Hellas og starte arbeidet med å hente ytterligere 750 flyktninger fra de greske øyene for relokalisering i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med UNHCR og greske myndigheter velge ut barnefamilier, sårbare enslige og andre som har størst behov for relokalisering.»

«Stortinget ber regjeringen forsterke bistanden til Bosnia og tilby UNHCR i samarbeid med bosniske myndigheter relokalisering av særlig sårbare flyktninger til Norge for behandling av asylsøknaden her.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen avlaste Hellas og starte arbeidet med å hente ytterligere 750 flyktninger fra de greske øyene for relokalisering i Norge.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med UNHCR og greske myndigheter velge ut barnefamilier, sårbare enslige og andre som har størst behov for relokalisering.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen forsterke bistanden til Bosnia og tilby UNHCR i samarbeid med bosniske myndigheter relokalisering av særlig sårbare flyktninger til Norge for behandling av asylsøknaden her.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:219 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård, Mona Fagerås og Arne Nævre om å evakuere flere asylsøkere fra Hellas i 2021 og forsterke bistanden til Bosnia – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 25. mai 2021

Karin Andersen

leder

Masud Gharahkhani

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget
v/Kommunal- og forvaltningskomiteen
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
21/2374 - STM

Dato
27.04.2021

Dokument 8:219 S (2020–2021) - Representantforslag om å evakuere flere asylsøkere fra Hellas i 2021 og forsterke bistanden til Bosnia

Jeg viser til brev fra Kommunal- og forvaltningskomiteen av 19.4.2020 (19.4.2021 antas å være det korrekte) med representantforslag fra Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Freddy André Øvstegård, Mona Fagerås og Arne Nævra vedrørende evakuering av asylsøkere fra Hellas og forsterkning av bistanden til Bosnia. Jeg besvarer forslagene i nummerert rekkefølge i det følgende.

- 1. Stortinget ber regjeringen avlaste Hellas og starte arbeidet med å hente ytterligere 750 flyktninger fra de greske øyene for relokalisering i Norge.*

Representantene viser til at det fortsatt er vanskelige mottaksforhold på de greske øyene, og at det er på overtid at migrantene tilbys forsvarlige og trygge mottak. Jeg er enig i at mottakssituasjonen på de greske øyene fortsatt er bekymringsfull, og at det er grunn til å være utålmodig hva gjelder behov for forbedringer. Det er imidlertid også viktig å ta med i dette bildet at situasjonen på øyene er vesentlig bedre i dag enn for ett år siden. Det har det siste året vært et pågående arbeid fra EU, europeiske land og greske myndigheter for å avlaste de greske øyene og å legge til rette for bedre mottaksforhold. Som et resultat av dette er et stort antall migranter overført fra øyene til fastlandet, og antallet på øyene er redusert med nær 60 pst. Europakommisjonen har samtidig igangsatt et arbeid for å etablere nye mottak i tråd med europeiske standarder på Lesbos og flere andre øyer. [Utlendingsdirektoratet har tilbudt rådgiverbistand inn i dette arbeidet.](#)

Innsatsen for å avlaste de greske øyene og bedre mottaksforholdene skjer parallelt med

håndteringen av en pandemi, og jeg mener det grunn til å anerkjenne den innsatsen som er gjort og gjøres. Representantene mener det ikke er noe i situasjonen på de greske øyene som tilsier at det skjer en bedring. Det jeg har beskrevet over tyder på at dette ikke er riktig. Det er tatt viktige skritt i riktig retning som vil komme alle asylsøkere på øyene til gode, også barn og unge.

Representantene ber regjeringen relokalisere ytterligere 750 «flyktninger», og fremhever dette som et viktig tiltak for å avlaste Hellas. Jeg legger til grunn at forslaget er ment å gjelde relokalisering av asylsøkere, ettersom det fremgår at formålet med relokalisering er forsvarlig behandling av «asylsøknader». Regjeringen besluttet i 2020 å relokalisere 50 asylsøkere fra Hellas til Norge. Den 3. mars i år ankom 35 av disse til Norge. Samtlige har fått vedtak om beskyttelse her og venter nå på bosetting i kommunene. Overføring av de øvrige er under planlegging av International Organisation for Migration (IOM) i Hellas. Asylsøkere som relokaliseres vil bli mottatt innenfor kvoten for overføringsflyktninger. Det er ikke aktuelt for regjeringen å bruke ytterligere kvoteplasser på å relokalisere asylsøkere fra Hellas.

Relokalisering av asylsøkere er ikke nøkkelen til å løse de utfordringene Hellas står overfor. Dette er et tiltak som kun når et mindre antall asylsøkere og flyktninger. Antallet personer i det pågående relokaliseringsinitiativet illustrerer dette. Det er per nå relokalisert nær 3500 personer, noe som utgjør en svært liten del av det totale antallet asylsøkere og flyktninger som befinner seg i Hellas. Relokalisering er riktignok viktig for de få dette kommer til gode, men det er ikke et svar på de problemene UNHCR, Europarådet og andre peker på. Det som utgjør en forskjell på kort og lang sikt for det store flertallet av asylsøkere og flyktninger som oppholder seg i Hellas er den jobben greske myndigheter gjør sammen med sine europeiske støttespillere. Som representantene er kjent med, tar Norge sin del av dette ansvaret, blant annet gjennom to omfattende EØS-programmer for Hellas som har som mål å bidra til et effektivt og forsvarlig asyl- og mottakssystem. Jeg viser her til mine redegjørelse for Stortinget av hhv. 13.10. og 28.10. 2020 (Dok 8:5S og Dok 8:35S (2020-2021)). Det var også EØS-midlene som finansierte NORCAPs bidrag til å sikre tak over hodet for migrantene som ble rammet av brannen i Moria-leiren.

Representantene viser til nødvendigheten av at land i nærområdene avlastes ved at det tas ut flere kvoteflyktninger. Dette er et syn jeg deler. Norge er en betydelig bidragsyter når det gjelder mottak av overføringsflyktninger. Dette er en gruppe med et avklart beskyttelsesbehov. Nær halvparten av overføringsflyktningene vi mottar er sårbare barn. Det er et stort antall flyktninger i verden i dag, og vi må sørge for at ressursene når dem som er mest utsatt. Dette mener jeg vi gjør best ved å lytte til råd fra UNHCR om hvor behovet er størst, og prioritere overføringsflyktninger fra disse områdene.

2. *Stortinget ber regjeringen i samarbeid med UNHCR og greske myndigheter velge ut barnefamilier, sårbare enslige og andre som har størst behov for relokalisering.*

Jeg viser til mitt svar over.

3. *Stortinget ber regjeringen forsterke bistanden til Bosnia og tilby UNHCR i samarbeid med bosniske myndigheter relokalisering av særlig sårbare flyktninger til Norge for behandling av asylsøknaden her.*

Bosnia-Hercegovina er, sammen med flere land på Vest-Balkan, transittland på den østlige middelhavsruten. Norge gjør en omfattende innsats for å forebygge irregulær migrasjon og bistå migranter på denne ruten. Hellas er et sentralt knutepunkt og, vi har valgt å prioritere innsats der. Også situasjonen for migranter på Vest-Balkan, og særlig i Bosnia-Hercegovina, har vært krevende gjennom vinteren. Som jeg vil redegjøre for nedenfor gjøres det nå en innsats fra blant annet Norge for å bistå disse migrantene. Det er imidlertid ikke aktuelt for regjeringen å supplere denne bistanden med å relokalisere asylsøkere eller flyktninger fra Bosnia-Hercegovina.

Bosnia-Hercegovina har i mange år vært blant landene på Vest-Balkan som har mottatt betydelig norsk bistand. Den viktigste prioriteringen er bistand som støtter mottakerlandets mål om tettere integrasjon med EU og/eller euro-atlantiske samarbeidsstrukturer. Menneskerettigheter, demokrati og rettsstatsprinsipper står sentralt i bistanden. I tillegg til de bilaterale midlene gis det også regionale midler som kommer Bosnia-Hercegovina til gode. Som en del av den regionale satsingen har Norge samarbeidet med IOM på Vest-Balkan for å styrke landenes kapasitet til å forhindre irregulær migrasjon og menneskehandel, samt beskytte migranter og flykningers rettigheter.

I desember 2020 ga Norge også bidrag via FNs utviklingsprogram (UNDP) og IOM, øremerket migrantsentrene i Bosnia-Hercegovina. Midlene har blant annet gått til innkjøp av nødvendig smittevern- og beskyttelsesutstyr for å begrense spredning av Covid-19 blant migranter og flyktninger. Migrasjon inngår som ett element innenfor de prioriterte innsatsområdene i bistanden til Vest-Balkan i perioden fram til 2025. I lys av migrasjonsutfordringene Bosnia-Hercegovina har, vil landet bli prioritert. Ambassaden i Sarajevo følger situasjonen nøye og har tett kontakt med landets myndigheter, FNs stedlige representanter og EU om migrasjonsutviklingen og mulige tiltak for å avhjelpe situasjonen.

Med hilsen

Monica Mæland

